

Ф-М-8.3.01-1

**ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова вченої ради

19.06.2023

протокол № 08, п. 8

ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ від 19.06.2023 № 82

ОСНОВИ АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА /

BASICS OF ACADEMIC WRITING

РОБОЧА ПРОГРАМА

Для всіх галузей знань та спеціальностей

Вінниця 2023

Розробник: Тернова Алла, кандидат технічних наук, доцент

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри товарознавства, експертизи та торговельного підприємництва 08.06.2023, протокол № 23; на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування від 12.06.2023, протокол № 06.

Рецензенти: Сіренко Світлана, кандидат технічних наук, доцент
Іваницька Ніна, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 26.06.2023 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк. 1,04.
Обл.-вид. арк. 0,88. Тираж 2. Зам. № 316.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Значення курсу. Академічне письмо – важливий компонент мовленнєвої діяльності в більшості професій, вміння висловлювати та обґрунтовувати свої думки за допомогою короткого, при цьому досить переконливого наукового тексту. Це один із важливих аспектів успішного навчання в закладах вищої освіти і подальшої науково-дослідницької діяльності, у тому числі на міжнародному рівні. Академічне письмо – це традиційний вид компетенції, повному актуальний в умовах стрімкого розвитку інформаційних процесів, міжнародних обмінів, академічних контактів, широко поширений у світовому освітньому і науковому співтовариствах. Нині англomовні країни відіграють ключову роль у розробці системи академічного письма (academic writing) і його науково-методичної бази.

З метою прищеплення навичок написання та оформлення наукових текстів, популяризації культури академічного письма у здобувачів вищої освіти, формування у них академічної культури загалом і академічної доброчесності зокрема, та в межах Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project, SAIUP), що адмініструється Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння МОН України та підтримки Посольства США в Україні було розроблено курс «Основи академічного письма».

Відповідно до структури освітньо-професійних програм всіх спеціальностей освітніх ступенів «молодший бакалавр» та «бакалавр» курс «Основи академічного письма» віднесено до позакредитних і викладається у формі практичних занять.

Робоча програма курсу «Основи академічного письма» розроблена на основі Методичних рекомендацій та програми курсу, створених в межах Проєкту сприяння академічній доброчесності в Україні, що адмініструється Американськими Радами з міжнародної освіти за сприяння МОН України та підтримки Посольства США в Україні.

Даний курс має на меті формування у здобувачів вищої освіти навичок володіння на високому рівні усним і писемним науковим мовленням, розвиток уміння продукувати різножанрові наукові тексти, виходячи з мети дослідження та дотримуючись Кодексу доброчесності й вимог високої мовної культури. Академічна доброчесність визначає сьогодні можливість сталого розвитку університетської освіти, стає моральною нормою для її подальшого вдосконалення. Формування академічної доброчесності як складника академічної культури є невід’ємною умовою трансформації вищої освіти в Україні.

У професійній підготовці фахівця академічна доброчесність повинна стати не лише самостійним видом такої діяльності, але й виконувати освітні та виховні функції.

Володіння навичками усного і писемного наукового мовлення, набуття навичок написання текстів, публічної презентації своїх думок є запорукою

науково-дослідницької діяльності, фахової компетенції, успішного міжкультурного спілкування, а також успішної кар'єри в будь-якій обраній майбутнім випускником сфері.

Метою вивчення курсу є формування у здобувачів вищої освіти основ знань про академічну культуру; оволодіння ними ключових компетентностей академічної грамотності, що дозволяють критично оцінювати інформаційні ресурси, відбирати й трансформувати інформацію; набуття практичних навичок створювати наукові праці; вироблення умінь творчо використовувати інформацію, що є чужою інтелектуальною власністю; ефективно обмінюватися знаннями в умовах професійної комунікації

Завданням вивчення курсу є:

вироблення у здобувачів вищої освіти навичок продукування наукових текстів на засадах академічної доброчесності, толерантності та поваги до чужої інтелектуальної власності;

набуття здобувачами вищої освіти досвіду збирання, вивчення, аналізу та перевірки фактів, самостійного пошуку, опрацювання і коректного використання джерел інформації;

професійне володіння інструментарієм наукового письма, вироблення навичок грамотного, логічного та переконливого наукового мовлення;

розвиток аналітичних, критичних і творчих здібностей здобувачів вищої освіти;

розуміння сутності академічної доброчесності та нечесності. Знання способів запобігання плагіату та боротьби з ним;

покращення комунікації з членами академічної та наукової спільноти.

Програмні результати навчання здобувачів з курсу «Основи академічного письма» полягають:

у знанні:

основ академічної культури;

формування академічної доброчесності та її відмінностей від нечесності;

ролі професійного Кодексу честі та моральних норм у формуванні академічної доброчесності;

інтелектуальної власності та авторського права, їх законодавчого забезпечення;

видів плагіату та шляхів його виявлення, способів захисту інтелектуальної власності;

специфіки наукової та ділової комунікації;

принципів підготовки ділових та наукових паперів;

особливостей академічного письма;

основних жанрів усного та писемного наукового мовлення;

правил використання оригінальних наукових текстів, цитування і оформлення посилань під час написання наукових робіт;

можливостей наукометричних баз даних і сервісів для полегшення укладання бібліографії;

правил побудови наукового тексту, його структурування та оформлення;

у розумінні:

механізму формування академічної культури;

того, як досягається академічна доброчесність;

механізмів попередження академічної нечесності та використання плагіату;

правил використання чужої інтелектуальної власності;

особливостей культури та ділового усного й писемного мовлення;

стандартів підготовки, структурування та оформлення наукових текстів;

у вмінні:

здійснювати комунікацію в письмовій формі в межах фахової тематики;

формувати академічну культуру та доброчесність;

запобігати випадкам академічної нечесності;

визначати приналежність тексту до наукового стилю мовлення;

зіставляти зміст різних джерел інформації з проблеми наукового дослідження, надавати критичній оцінці думку авторів;

реферувати й анотувати наукові тексти;

складати авторську анотацію, написати наукову статтю, тези доповіді та інші види академічного письма;

визначати ключові слова;

здійснювати самостійний пошук та опрацювання джерел інформації;

цитувати авторів, посилатися на наукові джерела;

оформляти відповідно до державних стандартів бібліографію;

дослідити тему;

грамотно викласти власні думки на папері;

усно презентувати результати дослідження;

правильно оформлювати наукові тексти різних жанрів;

користуватися словниками різних типів;

користуватися іншомовними словами, уміти замінювати їх, де можливо й потрібно, на українські відповідники;

користуватися термінами й професійною лексикою;

володіти науковим стилем мовлення і письма, мовними засобами наукового тексту.

виявляти плагіат і захищати свою та чужу інтелектуальну власність.

Критерії оцінювання результатів навчання.

Система оцінювання знань, вмінь та навичок, отриманих здобувачами вищої освіти, передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять.

Для оптимізації процесу опанування матеріалу даного курсу здобувачам вищої освіти надається можливість працювати в режимі дистанційного навчання на навчальній платформі Moodle.

Під час підсумкового контролю враховуються: безпосередня участь у практичних заняттях, виконання індивідуальних завдань, наукова робота та робота на навчальній платформі Moodle.

Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою: кожне практичне заняття оцінюється в 9 балів (8 занять x 9 балів = 72 бали), підсумкове заняття (написання тез) – у 18; тестування – у 10 балів.

Підсумкова оцінка визначається за комплексною діагностикою знань студентів (табл. 1).

Таблиця 1 – Рівні компетентності та відповідні критерії оцінювання

Рівні компетентності	За шкалою ДТЕУ	Критерії оцінювання
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з курсу, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при виконанні завдань.
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; виконує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно виконати та пояснити виконане завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Тематичний план та оцінювання результатів навчання			
№ пор.	Назва теми	Аудиторні (практичні) заняття, год.	Форми контролю
1	2	3	4
1.	Тема 1. Формування академічної культури здобувача вищої освіти. Академічна доброчесність	2	КТ, ІЗ, СУН
2.	Тема 2. Плагіат у масовій культурі	2	КТ, ІЗ, СУН
3.	Тема 3. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування	2	КТ, ІЗ, СУН
4.	Тема 4. Джерела освітньої та наукової інформації. Інформаційний пошук та укладання бібліографії	4	КТ, ІЗ, СУН

1	2	3	4
5.	Тема 5. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах	2	КТ, ІЗ, СУН
6.	Тема 6. Стандарти та вимоги до оформлення результатів наукової роботи	4	КТ, ІЗ, СУН
7.	Підсумкове заняття. Підготовка тез на визначену тему	2	
	Разом	18	
	Підсумковий контроль		Залік
Умовні позначення: КТ – комп’ютерне тестування; ІЗ – індивідуальне завдання; СУН – робота на навчальній платформі Moodle.			

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни (теми програми)

Тема 1. Формування академічної культури здобувача вищої освіти.

Академічна доброчесність

Академічна культура: поняття, функції, складові. Основні риси академічної культури. Функції академічної культури: пізнавальна; інформативна; світоглядна; комунікативна; регулятивна; аксіологічна; виховна. Основні цінності академічної культури. Практика європейської академічної культури.

Академічна доброчесність як запорука якісної вищої освіти. Основи академічної доброчесності. Фундаментальні цінності та правове забезпечення академічної доброчесності. Академічна доброчесність в університетах світу. Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти в Європі. Забезпечення академічної доброчесності у Вінницькому торговельно-економічному інституті ДТЕУ. Інтелектуальна власність та об'єкти авторського права в освіті та науці.

Академічна нечесність та методи її запобігання. Основні форми проявів академічної нечесності. Методи запобігання академічної нечесності. Етичний кодекс ученого.

Тема 2. Плагіат у масовій культурі

Поняття плагіату в Україні та світі. Законодавство України про запобігання плагіату.

Види плагіату: дослівний плагіат; мозаїчний плагіат; неадекватне перефразування; відсутність посилань на прямі цитати; згадування джерела без посилання; рерайт; компіляція; копіювання; списування; фальсифікація; реплікація; републікація.

Академічний плагіат. Помилки цитування. Загальні правила оформлення посилань в освітніх та наукових роботах. Самоплагіат.

Протидія плагіату, основні засоби протидії плагіату. Різновиди дисциплінарних покарань.

Програми, які спрямовані на виявлення плагіату, та онлайн сервіси перевірки на плагіат.

Тема 3. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування

Українська мова в науковому спілкуванні. Науковий стиль та його підстили. Наукова лексика, фахова мова. Написання ділових паперів, автобіографії, резюме.

Загальна характеристика видів (жанрів) академічного письма. Первинні (наукова стаття, академічна рецензія, монографія, дисертація), вторинні (анотація, тези, автореферат, спеціалізована енциклопедична стаття, наукова дискусія, опис наукового проекту, підручник) та суміжні (доповідь, повідомлення, науковий діалог, патент, інструкція, лекція) академічні жанри.

Культура оформлення наукового тексту. Академічне письмо та його особливості. Науковий стиль. Особливості та основні ознаки. Види наукових текстів. Основні етапи написання тексту. Структурування наукового тексту. Розміри й оформлення академічних текстів.

Практичне користування різними типами словників української мови. Перекладні словники. Галузеві словники. Уміння користуватися довідковою літературою. Синоніми в науковому мовленні.

Тези як специфічний науковий жанр. Підготовка тез доповіді.

Наукова стаття як вид академічного письма. Сучасні вимоги до змісту, структури й оформлення наукової статті, етапи підготовки статті до друку. Структура наукової статті: назва, відомості про автора, анотації (українською й англійською мовами), ключові слова. Вступ, аналіз останніх наукових публікацій з теми дослідження, теоретичне обґрунтування, постановка проблеми, визначення мети, завдань, актуальність; аналіз даних, дискусія; наукова й методична значущість; рекомендації і перспективи подальшого дослідження, висновки, список використаних джерел (іноді додатки). Вимоги до написання статей. Алгоритм написання наукової статті (формулювання задуму і складання плану статті; розвиток наукової гіпотези; чітка логічна структура komponування окремих розділів статті; відбір і підготовка матеріалів). Особливості викладу матеріалу.

Правила написання анотацій до статті. Мовностилістичні вимоги до тексту тез, статті, анотації.

Тема 4. Джерела освітньої та наукової інформації. Інформаційний пошук та укладання бібліографії

Поняття про освітню та наукову інформацію, її роль у проведенні наукових досліджень. Первинні та вторинні джерела інформації.

Основні джерела освітньої інформації: підручник, навчальний посібник, навчально-методичний посібник, хрестоматія, практикум та ін. Основні джерела наукової інформації: монографія, автореферат, дисертація, збірник наукових праць, матеріали наукової конференції, тези доповідей наукової конференції, науково-популярне видання. Інформаційні видання для освіти та науки: енциклопедичні, довідкові, бібліографічні, реферативні, оглядові, аналітичні матеріали тощо. Електронні ресурси освітньої та наукової інформації: бази даних, репозитарії, веб-портали, соціальні мережі для науковців. Бази даних: повнотекстові, реферативні, бібліографічні, наукометричні. Міжнародні бази даних наукової інформації (Web of Science та Scopus). Бібліографічні та реферативні бази даних Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського як джерело наукової інформації (український сегмент). Інституційний репозитарій як джерело освітньої та наукової інформації.

Інформаційний пошук. Методи інформаційного пошуку. Суцільний та вибірковий методи. Інтуїтивний і типологічний методи. Індуктивний та дедуктивний методи. Метод пошуку за бібліографічними посиланнями, за ідентифікаторами вчених (ORCID, Research ID). Метод навігації та ін. Пошук з використанням мовних моделей. Пошукові системи та їхні пошукові

можливості. Пошук інформації в Інтернеті. Універсальні інформаційно-пошукові системи (Google, Google Scholar, Google Books, Microsoft Academy). Електронні бібліотечні каталоги.

Типи інформаційного пошуку. Документальний (повнотекстовий), фактографічний та бібліографічний пошук. Адресний, уточнюючий і тематичний пошук. Простий і розширений інформаційний пошук.

Етапи інформаційного пошуку. Постановка пошукової проблеми. Робота з пошуковим запитом. Використання логічних операторів. Відбір джерел пошуку інформації. Виконання пошуку. Критерії відбору інформації. Релевантна та нерелевантна інформація. Оцінювання отриманих результатів пошуку. Недостовірні джерела інформації, методи їх виявлення. Наукометричні інструменти для оцінки наукової інформації. Виявлення штучного підвищення рейтингу за рахунок цитованості наукових публікацій.

Бібліографічний пошук. Укладання бібліографії дослідницької роботи. Стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної інформації в наукових роботах. Каталоги. Бібліографія. Пошук інформації. Робота з каталогами бібліотек. Робота з онлайн-каталогами; онлайн-каталоги українських (у тому числі університетських) бібліотек. Міжнародні онлайн-ресурси. Тематичні й алфавітні каталоги. «Авторитетні» й «неавторитетні» джерела. «Псевдо-журнал» і «псевдо-видавництво». «Список Білла».

Сервіси для полегшення укладання бібліографії, бібліографічні менеджери (збирання, зберігання, організації, форматування інформації).

Тема 5. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах

Якісні та кількісні характеристики бібліографічних посилань. Загальні правила оформлення бібліографічних посилань. Розміщення номеру бібліографічного посилання в тексті. Основні правила пунктуації при оформленні посилань. Посилання на автора або роботу.

Цитати, їх види та використання. Правила цитування. Непряме цитування (перепарафразування, парафраз). Пряме цитування. Правила укладення цитат в лапки. Вимоги до пунктуаційних оформлень цитат. Цитування за вторинними джерелами. Цитування джерел іноземною мовою. Особливі випадки цитування. Зміна тексту, коментарі та скорочення в цитатах. Збереження особливостей авторського написання при цитуванні (орфографія, пунктуація, виділення тощо). Національні правила оформлення бібліографічних посилань. Основні елементи бібліографічних посилань. Правила складання бібліографічного списку.

Міжнародні стилі оформлення бібліографічних посилань, особливості використання залежно від сфери застосування і спеціальності.

Тема 6. Стандарти та вимоги до оформлення результатів наукової роботи

Національний стандарт, відповідно до якого оформлюються наукові роботи. ДСТУ 3008:2015 Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання.

Національні стандарти, що відповідають за оформлення бібліографічної

інформації в наукових роботах. ДСТУ 7.1:2006 Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. ДСТУ 3582:2013 Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та правила. ДСТУ 3017:2015 Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. ДСТУ 7152:2020. Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання.

Загальні рекомендації щодо технічного оформлення. Скорочення у роботі. Правила переносу тексту. Структурно-змістові частини тексту курсової та кваліфікаційної робіт. Запис їх заголовків. Розділові знаки в заголовку, який складається з двох або більше речень. Відстань між назвою розділу і наступним текстом, між заголовками розділу і параграфа. Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, таблиць, рисунків. Розташування таблиць та ілюстрацій. Оформлення переліків, приміток. Основні правила оформлення формул, рівнянь, числових значень величин в тексті наукової роботи. Оформлення посилань на наведені в тексті роботи таблиці, діаграми, графіки тощо. Оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел. Оформлення додатків.

Структура навчального курсу

Результати навчання	Навчальна діяльність	Навчальний час здобувача, год.
1	2	3
<p>Знати: основи академічної культури; формування академічної доброчесності та її відмінності від нечесності; роль професійного Кодексу честі та моральних норм у формуванні академічної доброчесності; правила використання чужої інтелектуальної власності; способи її захисту.</p> <p>Вміти: формувати академічну культуру</p>	<p>Тема 1. Формування академічної культури здобувача вищої освіти. Академічна доброчесність</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 1-7, 9-11, 13, 20, 24, 25. Додаткові: 1-4, 7, 8, 10, 12-15. Інтернет-ресурси: 4, 8.</p> <p>Практичне заняття № 1</p> <p>1. Опрацювати нормативну базу щодо впровадження і дотримання принципів академічної доброчесності, інтелектуальної власності та авторського права. 2. Ознайомитись із Положенням «Про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти»; Етичним кодексом здобувача вищої освіти. 3. Відповісти на тести.</p>	2

1	2	3
та добросовісність; запобігати випадкам академічної нечесності.		
<p>Знати: про плагіат та академічний плагіат в Україні та світі; види плагіату та шляхи його виявлення; засоби запобігання та протидії академічному плагіату.</p> <p>Вміти: виявляти плагіат і захищати свою та чужу інтелектуальну власність.</p>	<p align="center">Тема 2. Плагіат у масовій культурі</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 2-4, 8, 10-12, 13, 20, 22-25. Додаткові: 3, 6, 10, 14. Інтернет-ресурс: 2, 4, 5.</p> <p>Практичне заняття № 2</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати нормативну базу з питань запобігання плагіату. 2. Підготувати коротку характеристику програм, спрямованих на виявлення плагіату (вказати гіперпосилання). 3. Вирішити ситуаційні завдання. 4. Відповісти на тести. 	2
<p>Знати: специфіку наукової та ділової комунікації; принципи підготовки наукових та ділових паперів; особливості академічного письма; основні види (жанри) усного та писемного наукового мовлення.</p> <p>Вміти: визначати приналежність тексту до наукового стилю мовлення; скласти автобіографію та резюме.</p>	<p align="center">Тема 3. Академічне письмо як один із різновидів наукового (академічного) спілкування</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 12, 21, 26. Додаткові: 5, 6, 9-11. Інтернет-ресурс: 2, 8.</p> <p>Практичне заняття № 3</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вивчити і надати загальну характеристику різних видів (жанрів) академічного письма, склавши словник запропонованих термінів. 2. Ознайомитись із правилами та вимогами та підготувати автобіографію і резюме. 3. Відповісти на тести. 	2
<p>Знати: основні джерела інформації; етапи інформаційного пошуку; можливості наукометричних баз даних і сервісів для полегшення укладання бібліографії.</p> <p>Вміти: здійснювати пошук інформації в повнотекстових, реферативних та наукометричних базах даних;</p>	<p>Тема 4. Джерела освітньої та наукової інформації. Інформаційний пошук та укладання бібліографії</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 12-14, 16-18, 21. Додаткові: 5, 6, 10, 11. Інтернет-ресурс: 2, 6, 7.</p> <p>Практичне заняття № 4</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомитись із основними джерелами інформації. Скласти загальну класифікаційну схему наукової інформації. Ознайомитись із ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» та навести класифікацію друкованих джерел наукової інформації за різними ознаками. 	2

1	2	3
<p>здійснювати інформаційний пошук на сайті бібліотеки ВТЕІ ДТЕУ; зіставляти зміст різних джерел інформації з проблеми наукового дослідження, складати перелік джерел по вказаній темі, оформляти бібліографію за вимогами стандарту.</p>	<p>2. Вивчити основні етапи інформаційного пошуку. Скласти список з 10 джерел за вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».</p> <p>3. Відповісти на тести.</p> <p>Практичне заняття № 5</p> <p>1. Ознайомитись із основними скороченнями слів і словосполучень українською мовою у бібліографічному описі за вимогами ДСТУ 3582:2013 «Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила». Розшифрувати (дати повну назву) скорочення слів і словосполучень у бібліографічному описі та подати відповідні скорочення за правилами бібліографічного опису.</p> <p>2. Зробити бібліографічний опис, використовуючи подані відомості про видання.</p> <p>3. Опрацювати в Інтернеті інформаційну базу з обраної у попередній роботі теми. Скласти список з 10 джерел за вимогами ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання».</p>	<p>3</p> <p>2</p>
<p>Знати: правила використання оригінальних наукових текстів, цитування і оформлення посилань під час написання наукових робіт; стандарти підготовки, структурування та оформлення наукових текстів.</p> <p>Вміти: цитувати авторів, посилатися на наукові джерела; оформляти відповідно до державних стандартів бібліографічні посилання.</p>	<p>Тема 5. Текстові запозичення, оформлення посилань і цитувань в освітніх та наукових роботах</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 12, 13, 15, 18, 19, 21. Додаткові: 5, 6, 10, 11. Інтернет-ресурс: 1-3, 5, 8.</p> <p>Практичне заняття № 6</p> <p>1. Ознайомитись із загальними правилами цитування та оформлення бібліографічних посилань. Навести приклади (з кожного джерела по 1) цитувань і оформлення бібліографічних посилань.</p> <p>2. Відповісти на тести.</p>	<p>2</p>
<p>Знати: вимоги до оформлення наукових робіт відповідно до стандарту.</p> <p>Вміти: складати схему плану курсової роботи;</p>	<p>Тема 6. Стандарти та вимоги до оформлення результатів наукової роботи</p> <p>Рекомендовані джерела: Основні: 12-19, 21-23. Додаткові: 5, 6, 10, 11. Інтернет-ресурс: 1-3, 5-8.</p>	

1	2	3
оформляти: структурно-змістові частини тексту курсової роботи; їх головки; розташування таблиць та ілюстрацій у тексті; формули, рівняння, числові значення величин; посилання на наведені в тексті роботи таблиці, діаграми, графіки тощо; додатки.	<p>Практичне заняття № 7</p> <p>1. Ознайомитись із стандартом на оформлення наукових робіт ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення, Положенням про організацію виконання та захисту курсових робіт.</p> <p>2. Скласти схему плану курсової роботи.</p>	2
	<p>Практичне заняття № 8</p> <p>1. Оформити структурно-змістові частини тексту курсової та кваліфікаційної роботи. Записати їх заголовки.</p> <p>2. Оформити розташування таблиць та ілюстрацій.</p> <p>3. Оформити формули, рівняння, числові значення величин.</p> <p>4. Оформити посилання на наведені в тексті роботи таблиці, діаграми, графіки тощо.</p> <p>5. Оформити додатки.</p>	2
	<p>Практичне (підсумкове) заняття № 9</p> <p>Підготовка тез на визначену тему</p>	2
Всього		18

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 № 1556-VII із змінами і доповненнями станом на 01.01.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII із змінами і доповненнями станом на 01.01.2023. Стаття 42. Академічна доброчесність. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV із змінами і доповненнями станом на 01.01.2023. Книга 4. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435?an=845804>
4. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 01.12.2022 № 2811-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20#Text>
5. Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо заборони використання джерел інформації держави-агресора або держави-окупанта в освітніх програмах, в науковій та науково-технічній діяльності : Постанова Верховної Ради України від 01.12.2022 № 2798-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2798-20#Text>
6. Етичний кодекс ученого України від 15.04.2009 № v0002550-09. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0002550-09#Text>
7. Бухарестська декларація етичних цінностей і принципів вищої освіти в Європі. URL: <https://infopedia.su/18x1e73.html>
8. Рекомендації «Щодо запобігання академічному плагиату та його виявлення в наукових роботах» : Лист МОН України 15.08.2018 № 1/11-8681. Автори О. Панич, О. Малишев, Ю. Каганов. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/akredytatsiya/instruktsiya-list/1-11-8681-vid-15082018-rekomendatsii-shchodo-zapobigannya-akademichnomu-plagiatu.pdf>
9. Керівникам закладів вищої освіти «Щодо рекомендацій з академічної доброчесності для закладів вищої освіти» : Лист Міністерства освіти України 23.10.2018 № 1/9-650. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v-650729-18#Text>
10. Керівникам закладів вищої освіти «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності» : Лист МОН України 20.05.2020 № 1/9-263. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/do-pitannya-uniknennya-problem-i-pomilok-u-praktikah-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>
11. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / упорядники матеріалів: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв; Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. 2019. 41 с.
12. Академічне письмо : навч. посіб. / Уклад. Ревуцька С.К., Зінченко В.М. Кривий Ріг : 2019. 130 с.
13. Гребенюк Т.В. Академічна доброчесність : навч. посіб. Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. 108 с.

14. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання. [Чинний від 2007-07-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с.
15. ДСТУ 3008:2015. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення. [Чинний від 2017-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 26 с.
16. ДСТУ 3017:2015. Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 42 с.
17. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [Чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с.
18. ДСТУ 7152:2020 (ISO 8:2019, NEQ; ISO 18:1981, NEQ; ISO 215:1986, NEQ). Інформація та документація. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2021-03-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2020. 15 с.
19. ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. [Чинний від 2016-07-01]. Вид. офіц. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 16 с.
20. Етичний кодекс здобувача вищої освіти. URL: <http://vtei.edu.ua/doc/dtu/kodeks.pdf>
21. Колоїз Ж.В. Основи академічного письма : практикум. Кривий Ріг : ФОП Маринченко С. В., 2019. 178 с.
22. Положення про організацію виконання та захисту курсових робіт. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/46.pdf>
23. Положення про кваліфікаційну роботу. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/32.pdf>
24. Попова Л.М., Хромов А.В., Шуба І.В. Інтелектуальна власність : підручник. Харків : «Федорко», 2021. 262 с.
25. Про дотримання академічної доброчесності педагогічними та науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти. URL: <http://www.vtei.com.ua/doc/dtu/pol/35.pdf>
26. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: методичні рекомендації та програма курсу. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні. Київ, 2016. 61 с.

Додаткові

1. Батечко Н., Дурдас А. Академічна доброчесність в контексті європейських практик: досвід Франції. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2019. Вип. 3. С. 88-94. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2019_3_15
2. Бойченко М.І. Інституційні засади академічної доброчесності: філософська та правова концептуалізація. *Філософія освіти*. 2019. № 1. С. 97-114. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PhilEdu_2019_1_8

3. Бойченко М. Етична відповідальність університетів: правовий, соціальний і політичний виміри. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. 2021. № 2. (12). URL: <file:///C:/Users/User/Downloads/171-Article%20Text-312-1-10-20220124.pdf>
4. Бондаренко В.В., Шеїн В.С. Уміння навчатися як підґрунтя академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Вісник Харківського національного автомобільно-дорожнього університету*. 2020. Вип. 90. С. 167-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vhad_2020_90_24
5. Вихрущ А.В. Академічне письмо: структура і завдання. *Медична освіта*. 2021. № 1. С. 112-116
6. Дітковська Л.А., Буяшенко В.В., Оніщик Ю.В. Академічні студії : навч.-метод. посіб. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2019. 36 с.
7. Інтелектуальна власність та патентознавство : підручник / Н.О. Білоусова, Н.В. Гаврушкевич, М.А. Данильченко та ін. : за ред. проф. П.М. Цибульова та доц. А.С. Ромашко. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. 374 с.
8. Нестерова О. Відповідальність у контексті розвитку академічної доброчесності студентів у США. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Педагогічні науки*. 2020. Вип. 3. С. 335-342. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nzbdpu_2020_3_36
9. Павлюк Н. Ознайомлення здобувачів філологічного факультету з жанровими особливостями академічного письма. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип 35. Т. 4. С.122-127
10. Ревуцька С.К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо». Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
11. Серебрянська І. «Основи академічного письма» в закладах вищої освіти: міждисциплінарне спрямування. *Освітологічний дискурс*. 2021. № 1 (32). С. 87-100
12. Сисоєв Ю.О., Широкий Ю.В. Інтелектуальна власність : навч. посіб. Харків : ХАІ, 2020. 79 с.
13. Слободянюк О. До питання академічної доброчесності у вищій освіті: погляд експертів США та України. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2019. № 8. С. 23-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pednauk_2019_8_5
14. Шопіна І. Генеза правового забезпечення академічної доброчесності. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2020. Вип. 1. С. 36-39. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNU_vsn_2020_1_10
15. Шуба І.В. Інтелектуальна власність : конспект лекцій. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. 93 с. URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPI-Press/53945/1/Book_2021_Shuba_Intelektualna_vlasnist.pdf

Інтернет-ресурси

1. Кудінов І.О. Основи наукового цитування. URL: <https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Kudinov-I.O.-Osnovi-naukovogo-cituvannya.pdf>
2. Лютий Т.В., Денисова О.С. Академічне письмо та оприлюднення наукових результатів : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2019. 186 с. URL: https://www.dropbox.com/s/63irdh9zfsfh6s9/04_LyutyuTV_Academic_Writing.pdf?dl=0.
3. Міжнародні стилі цитування та посилання в наукових роботах : методичні рекомендації. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/18681/5/Academ_4_12_red1-2.pdf
4. Ніколаєв Є. Як просувати цінності академічної доброчесності в українських університетах? *Освітня політика*. 09.02.2018. URL: <http://education-ua.org/ua/articles/1131-yak-prosuvati-tsinnostiakademichnoji-dobrochesnosti-v-ukrajinskikh-universitetakh>; <http://www.skeptic.in.ua/promoting-integrity/>
5. Рекомендації з оформлення посилань в наукових роботах: DSpace. URL: ela.kpi.ua/handle/123456789/16051.
6. Рекомендації до пошуку наукової інформації за допомогою інтернет-ресурсів. URL: <https://docs.google.com/document/d/1sUBDV-qvUxuAfoilyNW47y.../edit?hl=uk>.
7. Технологія пошуку інформації засобами мережі Інтернет: основні способи пошуку інформації в Інтернеті. URL: <https://disted.edu.vn.ua/courses/learn/3121>.
8. Фундаментальні цінності академічної доброчесності : пер. з англ. / Міжнародний центр академічної доброчесності. 2019. 39 с. URL: https://www.donnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/8/2019/08/Fundam.czinnosti-Akad.dobroch_.pdf